

УДК 811.161.2'373.45:81'33:004.85

КОНТЕКСТУАЛЬНЕ РОЗРІЗНЕННЯ ЧУЖОМОВНОЇ ТА ПИТОМОЇ ЛЕКСИКИ В МОВІ СТЕПАНА БАНДЕРИ (МЕТОДИКА КОРПУСНООРІЄНТОВАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ)

Владислав Кривенюк

*Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
кафедра української мови та прикладної лінгвістики
бульв. Тараса Шевченка, 14, кімн. 95, 01601, Київ, Україна
тел.: 066 852 42 17
ел. пошта: kryvenokvladyslav@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0006-1070-7378>*

Юрій Прокопенко

*Львівський національний університет імені Івана Франка
кафедра українського прикладного мовознавства
вул. Университетська, 1, кімн. 233, 79001, Львів, Україна
тел.: 068 785 83 95
ел. пошта: Yurii.Prokopenko@lnu.edu.ua
<https://orcid.org/0009-0002-0527-0627>*

Оксана Зубань

*Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
кафедра української мови та прикладної лінгвістики
бульв. Тараса Шевченка, 14, кімн. 95, 01601, Київ, Україна
тел.: 044 239 33 84
ел. пошта: oxana.zuban@knu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-2644-3892>*

Статтю присвячено вивченню функціонування чужомовної та питомої лексики в публіцистичному доробкові Степана Бандери з урахуванням контекстуального розрізнення (диференційованості) лексичних одиниць. У роботі окреслено загальнотеоретичне підґрунтя проблеми співіснування запозичених і питомих українських елементів у системі української мови, визначено особливості іншомовних компонентів як стилістично маркованих одиниць, здатних виконувати не лише номінативну, а й експресивно-естетичну функцію. Здійснено огляд новітніх лінгвістичних підходів до аналізу іншомовної лексики в мовних системах ідіостилів. Дослідження спирається на корпус творів національного Героя і Провідника Степана Бандери обсягом близько 200 тисяч слововживань, що є зібранням усіх першодрукованих статей, власноруч зредагованих до первинного вигляду. Цей корпус імплементовано до Корпусу української мови, розміщеному на Лінгвістичному порталі MOVA.info (Лабораторія комп'ютерної лінгвістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка). Статті Степана Бандери зібрано й зредаговано з нагоди проведення онлайн-гакатуноу цифрової лінгвістики «Мова. Дані. Технології» за підтримки Єнського університету імені Фрідріха Шиллера протягом 18–20 червня 2025 року. Автоматичне накладення матеріалів «Словника чужомовних слів і термінів» Павла Штепи (1977) дало змогу виокремити понад 1300 чужомовних лексем і проаналізувати понад 26 тисяч їхніх уживань у контексті. Результати дослідження засвідчили наявність у творах автора чіткого контекстуального розмежування між питомою лексикою та чужомовними відповідниками: відмінні моделі сполучуваності, різні оцінні та змістові відтінки вказують на свідомо диференційований добір мовних засобів. Установлено, що іншомовна лексика в мові Степана Бандери є не лише засобом номінації понять і явищ, а й виступає вагомим засобом смислотворення, стилізації та формування національно-ідейних змістів. Наголошено на потребі укладення конкордансу, а відтак тлумачного словника мови

Степана Бандери, що враховуватиме контекстуальну поведінку лексичних одиниць і дозволить повною мірою реконструювати авторську мовну картину світу. Зроблено висновок про те, що дослідження контекстуального розрізнення чужомовних і питомих елементів у мові Степана Бандери є важливим кроком до пізнання його мовомислення як чинника української національної ідентичності та ідеології націоналізму.

Ключові слова: українська мова, ідіостилю Степана Бандери, чужомовна лексика, іншомовні слова, контекстуальне розрізнення, словник мови автора, корпус текстів.

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/ufl.2026.21.5163>

Формулювання проблеми. Проблема співіснування чужомовного та питомого елементів у структурі національної мови є однією з найглибших у сучасній лінгвістиці. Зокрема, питання чужомовної лексики в українській мові має давню історію, однак у контексті аналізу ідіостилю окремих авторів воно набуває нового змісту. Особливо виразно це простежуємо в публіцистичній спадщині діячів ОУН, зокрема в публіцистичній спадщині Степана Бандери – особистости, у мові якої виявляємо складну взаємодію між одиницями питомими й запозиченими.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У середині минулого століття В. фон Гумбольдт наголошував на своєрідності відображення дійсності в різних мовах, вважаючи, що головне призначення мови – перетворювати світ у думки [15 : 258]. Саме тому мислення народу моделюється його мовою. Цю думку розвивав Б. Ворф, твердячи, що кожна мова має власні форми фіксації суспільного досвіду, а отже, і різні мовні спільноти уявляють дійсність по-різному. З огляду на це, запозичення можна розглядати як форму освоєння іншого досвіду, зокрема досвіду народів, із якими певний народ перебуває в контакті [8 : 65].

Особливостям використання чужомовної лексики в мові конкретного письменника, групи письменників або письменницької течії присвятила свої праці чимала кількість мовознавців, зокрема: Г. Бачинська й О. Вербовецька, праця «Запозичена лексика у поетичних творах Лесі Українки» [1]; С. Мельник, праця «Іншомовна лексика як джерело лексичних інновацій у художній прозі кінця ХХ – початку ХХІ століть» [7]; С. Шинкарук, праця «Іншомовні вкраплення в епіграмі Миколи Лукаша» [12]; Д. Шульга, праця «Лінгвостилістичні особливості вживання іншомовних слів в епістолярії М. Хвильового» [13]; М. Тростогон, праця «Словник іншомовної лексики наукових та публіцистичних праць І. Я. Франка» [9].

Виокремлення раніше не з'ясованих частин загальної проблеми. Незначна кількість праць, присвячених ідіостилю представників українського націоналістичного дискурсу, як Степан Бандера, ставить перед нами завдання заповнити цю лауну новими мовознавчими дослідженнями. Питання контекстуального розрізнення (диференціації) чужомовної та питомої лексики в публіцистиці Степана Бандери досі не було предметом спеціального аналізу. Також залишаються невивченими механізми семантико-стилістичного розмежування синонімічних запозичених і питомих одиниць, їхній ідеологічний потенціал і роль у формуванні авторських мовних стратегій. Недостатньо досліджено також лінгвостатистичні параметри використання іншомовних одиниць: частотність, моделі сполучуваності, особливості використання в межах різних жанрів і часових зрізів. У сучасному мовознавстві не маємо конкордансного та контекстологічного опису чужомовної лексики мови Степана Бандери, що зумовлює потребу комплексного корпуснобазованого підходу до розв'язання окресленої проблеми.

Формулювання цілей статті. Мета цієї розвідки полягає у визначенні особливостей функціонування чужомовної лексики в творах Степана Бандери, її контекстуальної зумовленості, а також у встановленні механізмів авторського розмежування між чужим і питомим у межах публіцистичного стилю.

Виклад основного матеріалу. Упродовж останніх десятиліть лексична система сучасної української мови зазнала істотних змін, що відобразилося передусім у новітній художній літературі. Це зумовило дещо змінені акценти в наукових працях кін. ХХ – поч. ХХІ ст.: актуальності набувають лінгвістичні розвідки, де розглянуто мовні одиниці не самі собою, а в контекстуальному оточенні. Іншомовні елементи відносять до стилістично забарвлених груп лексики [2 : 82], бо вони можуть виконувати в тексті не лише номінативну, а й експресивно-естетичну функцію. Використання чужомовних конструкцій, на думку дослідників, може бути стилістично зумовлене й мати естетичне значення [2 : 83]. Серед запозичень, залежно від їхнього характеру, розрізняють варваризми, вкраплення, екзотизми, запозичені слова, інтернаціоналізми, іншомовні слова, кальки [10 : 194]. Іншомовні слова – слова з інших мов, що, на відміну від запозичених слів, не засвоєні повністю мовою, що їх запозичила, усвідомлюються мовцями як чужорідні й зберігають ознаки свого походження. Це виявляється як у їхній формі, так і в семантиці. Часто дуже складно провести межу між іншомовними словами й запозиченими [10 : 230]. Запозичені слова – іншомовні слова, цілком засвоєні мовою, що їх запозичила. Мовці не сприймають їх як чужорідний елемент і не потребують пояснень щодо форми й значення. Запозичені слова подаються в загальних словниках разом із питомою лексикою [10 : 194; 11 : 41]. У лінгвістичній традиції іншомовні слова поділяють на дві основні групи – варваризми та вкраплення. Водночас І. Дегтярьова слушно зауважує, що ці групи «практично не розрізняються між собою» [3 : 90]. Варваризм – це «іншомовне або створене за іншомовним зразком слово чи зворот, що зберігає структурні ознаки чужих мов, по-різному пристосовуючись до фонетики, морфології української мови». Серед варваризмів розрізняють латинізми, галліцизми (з фр.), германізми, грецизми тощо [10 : 62]. Вкраплення тлумачать як «уведений у твір з певною змістовною або стилістичною метою уривок іншомовного тексту. <...> Крім оригінальної, у вкрапленнях можлива й українська графіка» [8 : 82]. Екстралінгвальну мотивацію процесу запозичення окреслює І. Дегтярьова як:

- 1) номінативну безвихідь і прагнення до мовленнєвої економії;
- 2) прагнення мовців використати слова, яким властиві емоційно-експресивні конотації;
- 3) мовний епатаж;
- 4) панівні ідеї мультикультуралізму й мультилінгвалізму [3 : 89].

Однією з головних функцій чужомовних одиниць в українському літературному контексті є експресивізація, унаслідок якої іншомовна лексика стає не лише засобом номінації, а й засобом стилізації, створюючи тим самим «мовний колорит» (або «колорит мови» і відтак мовлення), моделюючи присутність іншої культури в межах українського тексту [7 : 187].

Загальновідомо, що значення слова не може бути розкритим поза контекстом. Як слушно зазначає Г. Юрчук, «у словнику лексичні значення слова можна характеризувати тільки на основі вивчення якнайбільшої кількості контекстів, у яких це слово вживається» [14 : 134], саме тому окремо взяте слововживання не є достатнім

для узагальнених висновків про семантику лексеми, а отже, для її тлумачення. Крім того, ілюстрації з максимальним відображенням уживань моносемічних, а насамперед полісемічних слів мають вирішальне значення при визначенні їхньої семантики. З уваги на це, постає завдання укладення конкордансу за текстами Степана Бандери, що дозволить повно й вичерпно характеризувати кожну вжиту лексичну одиницю, розводити омонімію, полісемію, визначати граматичні ознаки лексем, їхні стилістичні риси. Таким взірцем може слугувати «Конкорданція поетичних творів Тараса Шевченка» (2001) за ред. О. Ільницького та Ю. Гавриша.

Зв'язки між словами в межах контексту відіграють вирішальну роль у формуванні їхніх значень: вони можуть розкривати, варіювати або, навпаки, затемнювати семантичні відтінки. Різні контексти по-різному розкривають те саме значення слова, на що неодноразово вказували мовознавці, унаслідок чого контекст постає не лише умовою, а й засобом і формою вираження значення слова, і тільки з нього можна вивести тлумачення лексичної одиниці, що в поєднанні з вдалим ілюстративним доповненням формуватиме якнайповнішу лексикографічну її репрезентацію в словникові тлумачного типу.

Сучасні корпуснобазовані підходи забезпечують ілюстративний параметр прикладами найбільш типового вживання слова чи словосполуки. Важливо розрізняти поняття автентичності та типовості. Будь-який корпус текстів містить безліч автентичних прикладів вживання певного слова, вони є частиною реальних текстів, проте водночас є і продуктом інновацій, гри слів або просто певних обставин, і таким чином вони не можуть бути типовими. На противагу цьому деякі укладачі словників вигадують речення, які показують типові випадки вживання, але вони не є автентичними [6 : 18]. Підкорпус текстів Степана Бандери, що є частиною загального Корпусу української мови [5], а відтак і джерелом автентичної репрезентації слововживань у майбутньому словникові його мови та загальнономовних тлумачних словниках, що з нього користатимуться для оновлення інформації про лексико-семантичну систему сучасної української мови. Тексти Степана Бандери було відредаговано шляхом ретроспективного зіставлення пізніших публікацій із їхніми першодруками та одним машинописом, а саме здійснено звірення мюнхенського видання 1978 р. та інших післясмертних публікацій із архівними джерелами, виявлено редакторські втручання різного типу – правописні, лексичні, стилістичні, а також випадки вноормування мови, після чого ці нашарування було усунено, щоб повернути кожному текстові його первісний авторський вигляд, що дало змогу сформуванню корпусу автентичних «першодруків» для подальшого лінгвістичного аналізу ідіостилю Степана Бандери в контексті мовної норми його доби [4 : 225–228]. На сьогодні всі статті у повному корпусі текстів Степана Бандери є зредагованими до вигляду першодруків (див. рис. 1).

Мовомислення Степана Бандери є яскравим прикладом підсвідомого поєднання питомого й иншомовного елементів. У межах проекту, утіленого під час онлайн-гакатуону із цифрової лінгвістики «Мова. Дані. Технології», що відбувся 18–20 червня 2025 року за підтримки Єнського університету імені Фрідріха Шиллера, було досліджено роль чужомовної лексики в публіцистиці Степана Бандери, визначено частотні та контекстуальні особливості її вживання, а також створено корпус обсягом близько 200 тис. слововживань, на який автоматично накладено реєстровий матеріал Словника чужомовних слів і термінів Павла Штепи (1977), що дозволило виокремити понад 1300 чужомовних лексем (близько 26 тис. уживань) і встановити

закономірності їхнього функціонування в авторській мові. Контекстуально-синтаксичний рівень розробленої моделі аналізу продемонстрував, що у Степана Бандери простежується свідоме розмежування між чужомовним і питомим. Так, у парах на зразок *опінія* – *думка* наявне виразне контекстуальне розрізнення: перший іншомовний іменник послідовно в тексті означається однією групою прикметників (*публічна, світова, плитка, поверхова, громадська, демократична* тощо), а другий – іншою групою (*політична, суспільна, людська, набута, провідна* тощо), себто простежується контекстуальна диференційованість питомої лексеми *думка* й іншомовного відповідника *опінія*. Якщо чужомовна й українська лексеми не взаємозамінні без втрати змісту, то це свідчить про свідоме розмежування автором чужого та рідного мовного елемента. У випадках, коли обидва слова вживаються в тотожних контекстах, можна говорити про відсутність стилістичної диференціації; натомість різна сполучуваність указує на семантичну або оцінну відмінність. Таким чином, у майбутньому Словникові мови Степана Бандери тлумачення таких лексем має враховувати контекстуальну диференційованість їх уживання. Цей підхід становить важливий методологічний компонент у дослідженні авторської мовної системи, зокрема її ідіостилю.

Важливо підкреслити, що контекстуальна поведінка лексем у мові Степана Бандери характеризується не лише варіацією сполучуваності, а й системним функційним розподілом, який стає очевидним лише за умови суцільного корпусного опрацювання всього текстового масиву. На відміну від традиційного аналізу окремих фрагментів чи вибіркового цитату, саме повний корпус дозволяє встановити, які одиниці є типовими для всього масиву текстів, а які трапляються з певною метою лише в окремих статтях автора. З огляду на це, чужомовні та питомі одиниці у мові Бандери виконують різні функції не через свою «етимологічну природу», а передусім завдяки функційним значенням, що вони їх мають у конкретних синтаксичних структурах, тематичних сегментах тексту та ідеологічних наративах автора.

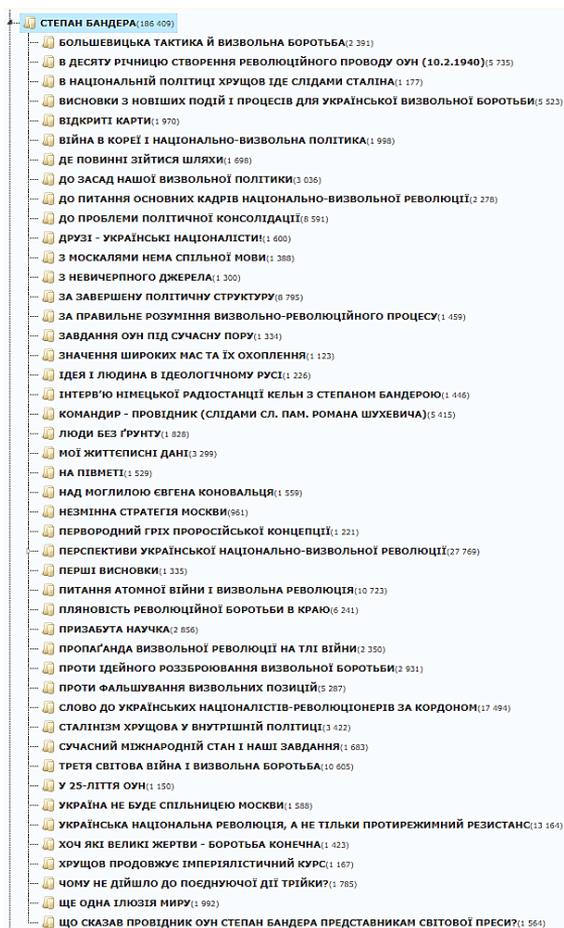

Рис. 1. Повний корпус текстів Степана Бандери на порталі MOVA.info.

Висновки. Підсумовуючи викладене, можна ствердити, що чужомовна лексика в мові Степана Бандери постає не лише наслідком природних процесів запозичення, а й функціонує як важливий механізм смислотворення. Вона формує додаткові значеннєві шари, стилістичні відтінки й оцінні відтінки, що дозволяють авторові точніше кодувати ключові ідеї. Функційно-семантична природа іншомовних елементів у мовомисленні Бандери найчастіше визначається контекстом: саме контекст регулює ступінь їх інтегрованості в українську мовну систему та актуалізує їхнє прагматичне, ідеологічне й стильове навантаження.

Встановлене за допомогою корпусного аналізу контекстуальне розрізнення чужомовних і питомих лексем засвідчує, що автор здійснює вмотивований добір мовних засобів, оперуючи ними як складниками концептуального впорядкування тексту. Запозичені одиниці нерідко виявляють зв'язок зі сферами суспільно-політичної діяльності, раціонального аргументування та публіцистичної категоричності. Такий функційний розподіл лексики демонструє глибоке відчуття автором меж українського мовного простору та свідоме структурування його текстів відповідно до власного мовочуття.

Дослідження контекстуальної поведінки іншомовних і питомих лексем у мові Степана Бандери має важливе лексикографічне, культурно-ідейне та історико-мовознавче значення. Воно відкриває шлях до створення науково обґрунтованого семантичного словника, побудованого на конкордансному підході, що дозволяє фіксувати не лише значення лексеми, а і її контекстуальні ролі, типові сполучення, ідейно-прагматичне навантаження та стилістичні варіанти реалізації.

Семантичний опис лексики в текстах автора має спиратися на можливість виведення персонального словорозуміння й словоусвідомлення на тлі загальномовної норми, зафіксованої в тлумачних словниках його доби, що, власне, й забезпечить науково-адекватну реконструкцію мовної особистості Степана Бандери.

Список використаної літератури

1. Бачинська Г., Вербовецька О. Запозичена лексика у поетичних творах Лесі Українки. *International Journal of Philology*. 2021. № 25 (2). С. 17–22.
2. Давиденко Т. Особливості іншомовної лексики: теоретичний аспект. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. 2015. Вип. 53. С. 82–83.
3. Дегтярьова І. О. Стилістичний потенціал української постмодерністської прози : дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова». Київ, 2009. 280 с.
4. Зубань О., Кривенок В. Від слова до цифри: лінгвостатистичний “портрет” ідіостилю Степана Бандери. *Українське мовознавство*. 2024. Т. 1. № 54. С. 222–254.
5. Корпус української мови (2024). Режим доступу : <http://www.mova.info/corpus.aspx> (дата звернення: 04.12.2025).
6. Коцюк Л. Використання корпусів текстів у процесі укладання словників. *Лексикографічний бюлетень*. 2006. Вип. 13. С. 15–19.
7. Мельник С. Іншомовна лексика як джерело лексичних інновацій у художній прозі кінця ХХ – початку ХХІ століть. *Лінгвістика*. 2010. Вип. № 2 (20). С. 186–192.
8. Сімонок В. Іншомовна лексика в українській мовній картині світу. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філологія»*. 2014. № 1127. Вип. 71. С. 64–68.

9. Тростогон М. Словник іншомовної лексики наукових та публіцистичних праць І. Я. Франка. Вінниця : Континент-ПРИМ, 2001. 95 с.
10. Українська мова : [Енциклопедія] / [ред. кол.: В. М. Русанівський, О. О. Тараненко (співголови), М. П. Зяблюк та ін.]. Київ : Видавництво «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2007. 856 с.
11. Цимбалюк-Скопненко Т. Відбиття розвитку семантики іншомовних запозичень в українській лексикографії. *Лексикографічний бюлетень*. 2007. Вип. 16. С. 41–48.
12. Шинкарук С. Іншомовні вкраплення в епіграмі Миколи Лукаша. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*. 2005. Вип. 12. С. 144–149.
13. Шульга Д. Лінгвістичні особливості вживання іншомовних слів в епістолярії М. Хвильового. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Філологія. Мовознавство*. 2011. Т. 148. №136. С. 65–67.
14. Юрчук Л. Ілюстративний матеріал як засіб семантичної характеристики слова в тлумачному словнику. *Лексикологія та лексикографія* / відп. ред. Л. С. Паламарчук. Київ : Наукова думка, 1969. С. 132–140.
15. Kaitaro T. Humboldt: Language and the Creation of National Character. *Language, Culture and Cognition from Descartes to Lewes*. Leiden : Brill, 2022. P. 257–258.

References

1. Bachynska H., Verbovetska O. Zapozychena leksyka u poetychnykh tvorakh Lesi Ukrainky. *International Journal of Philology*. 2021. № 25(2). S. 17–22.
2. Davydenko T. Osoblyvnyi inshomovnoi leksyky: teoretychnyi aspekt. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Seriia «Filolohichna»*. 2015. Vyp. 53. S. 82–83.
3. Dehtiarova I. O. Stylistychnyi potentsial ukrainskoi postmodernistskoi prozy : dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. filol. nauk : spets. 10.02.01 «Ukrainska mova». Kyiv, 2009. 280 s.
4. Zuban O., Kryvenok V. Vid slova do tsyfry: linhvostatystychnyi “portret” idiostyliu Step-ana Bandery. *Ukrainske movoznavstvo*. 2024. T. 1. № 54. S. 222–254.
5. Korpus ukrainskoi movy (2024). Rezhym dostupu : <http://www.mova.info/corpus.aspx> (data zvernennia: 04.12.2025).
6. Kotsiuk L. Vykorystannia korpusiv tekstiv u protsesi ukladannia slovnykiv. *Leksykohra-fichnyi biuleten*. 2006. Vyp. 13. S. 15–19.
7. Melnyk S. Inshomovna leksyka yak dzherelo leksychnykh innovatsii u khudozhnii prozi kintsia XX – pochatku XXI stolit. *Linhvistyka*. 2010. Vyp. № 2 (20). S. 186–192.
8. Simonok V. Inshomovna leksyka v ukrainskii movnii kartyni svitu. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. Seriia «Filolohiia»*. 2014. 71(1127). S. 64–68.
9. Trostohon M. Slovnyk inshomovnoi leksyky naukovykh ta publitsystychnykh prats I. Ya. Franka. Vinnytsia : Kontynent-PRYM, 2001. 95 s.
10. Ukrainska mova : [Entsyklopediia] / [red. kol.: V. M. Rusanivskiyi, O. O. Taranenko (spiv-holovy), M. P. Ziabliuk ta in.]. Kyiv : Vydavnytstvo «Ukrainska entsyklopediia» im. M. P. Bazhana, 2007. 856 s.
11. Tsymbaliuk-Skopnenko T. Vidbytta rozvytku semantyky inshomovnykh zapozychen v ukrainskii leksykohrafi. *Leksykohrafichnyi biuleten*. 2007. Vyp. 16. S. 41–48.
12. Shynkaruk S. Inshomovni vkraplennia v epigrami Mykoly Lukasha. *Aktualni problemy ukrainskoi linhvistyky: teoriia i praktyka*. 2005. Vyp. 12. S. 144–149.
13. Shulha D. Linhvostylistychni osoblyvosti vzhyvannia inshomovnykh sliv v epistolarii M. Khvylovoho. *Naukovi pratsi Chornomorskoho derzhavnoho universytetu imeni Petra Mohyly. Filolohiia. Movoznavstvo*. 2011. T. 148. №136. S. 65–67.
14. Iurchuk L. Iliustratyvnyi material yak zasib semantychnoi kharakterystyky slova v tlu-machnomu slovnyku. *Leksykolohiia ta leksykohrafiia* / vidp. red. L. S. Palamarchuk. Kyiv : Nau-kova dumka, 1969. S. 132–140.

---

15. Kaitaro T. Humboldt: Language and the Creation of National Character. Language, Culture and Cognition from Descartes to Lewes. Leiden : Brill, 2022. P. 257–258.

CONTEXTUAL DIFFERENTIATION OF FOREIGN AND NATIVE VOCABULARY IN STEPAN BANDERA'S LANGUAGE (A CORPUS-ORIENTED RESEARCH METHODOLOGY)

Vladyslav Kryvenok

*Taras Shevchenko National University of Kyiv
Educational and Scientific Institute of Philology
Department of Ukrainian Language and Applied Linguistics
14 Taras Shevchenko Blvd., room 95, 01601, Kyiv, Ukraine
phone: 066 852 42 17
e-mail: kryvenokvladyslav@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0006-1070-7378>*

Yurii Prokopenko

*Ivan Franko National University of Lviv
Department of Ukrainian Applied Linguistics
1 Universytetska Str., room 233, 79001, Lviv, Ukraine
phone: 032 239 43 55
e-mail: Yurii.Prokopenko@lnu.edu.ua
<https://orcid.org/0009-0002-0527-0627>*

Oksana Zuban

*Taras Shevchenko National University of Kyiv
Educational and Scientific Institute of Philology
Department of Ukrainian Language and Applied Linguistics
14 Taras Shevchenko Blvd., room 95, 01601, Kyiv, Ukraine
tel.: 044 239 33 84
e-mail: oxana.zuban@knu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-2644-3892>*

The article examines the functioning of foreign and native vocabulary in the journalistic works of Stepan Bandera, with particular attention to the contextual differentiation of lexical units. The study outlines the general theoretical foundations of the coexistence of borrowed and native Ukrainian elements within the system of the Ukrainian language and identifies the specific features of foreign components as stylistically marked units capable of performing not only nominative but also expressive-aesthetic functions. It provides an overview of recent linguistic approaches to analyzing foreign vocabulary within linguistic systems and idiolects. The research is based on a corpus of works by the national Hero and Leader Stepan Bandera, comprising approximately 200,000-word tokens, which brings together all first-printed articles manually edited to their primary form. This corpus has been implemented in the Ukrainian Language Corpus hosted on the MOVA.info Linguistic Portal (Laboratory of Computational Linguistics, Taras Shevchenko National University of Kyiv). The articles by Stepan Bandera were compiled and edited on the digital linguistics online hackathon «Language. Data. Technology» by the support of Friedrich Schiller University Jena on 18–20 June 2025. Automatic alignment with materials from Pavlo Shtepa's Dictionary of Foreign Words and Terms (1977) enabled the extraction of more than 1,300 foreign lexical items and the analysis of over 26,000 contextual uses. The findings demonstrate a clear contextual distinction in Bandera's works between native vocabulary and its foreign counterparts: differing patterns of combinability and varied evaluative and semantic nuances point to a consciously differentiated

---

selection of linguistic means. It is established that foreign vocabulary in Bandera's language serves not only as a tool for nominating concepts and phenomena but also as a significant mechanism of meaning-making, stylistic shaping, and the construction of national-ideological meanings. The study emphasizes the need to compile a concordance and subsequently an explanatory dictionary of Stepan Bandera's language that would account for the contextual behavior of lexical units and allow for a full reconstruction of the author's linguistic worldview. It concludes that analyzing the contextual differentiation of foreign and native elements in Bandera's language is an important step toward understanding his linguistic thinking as a factor of Ukrainian national identity and the ideology of nationalism.

Key words: Ukrainian language, Stepan Bandera's idiostyle, loan words, borrowings, contextual differentiation, idiostyle, author's dictionary, corpus linguistics.

*Стаття надійшла до редакції 04.02.2026
доопрацьована 07.02.2026
прийнята до друку 11.02.2026*